

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 207 • Vychází 20. března 2021

Milí čtenáři,

nařízení vlády, kterým byly kvůli pandemii zmutovaného covidu omezeny vycházky a výlety jen na území obce, mnozí nesli úkorně. Chápu to, ale když už, uchopil jsem nastalou situaci naopak jako příležitost prozkoumat v tomto letošním předjaří své blízké okolí se zaměřením na větší detail. Jsou místa, kam se provětrat chodívám, ale taky taková, která už jsem roky, ba i desetiletí míjel, protože jsou poněkud stranou a dokonce i taková, kam jsem třeba ani nikdy nevskočil. Člověk cestuje po dalekých krajích, vyhledává památky a přírodních krásy, ale mnohdy si nevšimne zajímavostí „pod nosem“. Asi bych měl ještě dodat, že mám vlastně štěstí, protože bydlím v Borovanech, pod které spadá několik dalších obcí – Trocnov (bývalé Záluží), Radostice, Vrcov, Hluboká u Borovan, Třebeč a Dvorec. Celkem pěkných 4 233 hektarů. Kolem dokola po jeho hranicích by ho člověk obcházel od kuropění do soumraku.

Taková rozloha poskytuje příležitost k mnoha celodenním výletům. Sám už mám nachozeno na osmdesát kilometrů a odhaduji, že jednou tolik je přede mnou, pokud chci vidět vše, co jsem si zaznačil do mapy. Protéká nám tu říčka Stropnice se svými meandry a Národní přírodní rezervací Brouskův mlýn. Máme tu Přírodní památku Žemlička a v návrhu novou Chrastí, všechna ta chráněná území vázaná na vodu. Rybníků desítky, od těch, jejichž založení spadá do středověku, po zcela nové. Některé, zvláště ty lesní a mezi poli, by stále existují v mapách, ale už s protrženou hrází zůstávají „jen“ cennými mokřady. Hranice katastru je povětšinou v hospodářských lesích méně v nich člověk může oddechnout od současného ruchu civilizace.

Ta nám tu nechala stopy od pravěku v podobě mohyl u Cikánova, formovala naši zemědělskou krajinu až po dnešní nezdravě velké orné lány a zanechala spousty památek. Sice žádný hrad či nějakou jeho zříceninu, ale i borovanský klášter a později zámek a u něj stojící kostel Navštívení P. Marie stojí za zhlédnutí, radnice, ve městě i v obcích zajímavé chalupy a množství drobných památek od kapliček po boží muka a křížky dávají připomenout více duchovní období našich předků. V Trocnově se zrodil pro jedny velký vojevůdce, pro druhé masový vrah Jan Žižka a je tu husitství věnované malé muzeum, pobočka toho Jihočeského. Pozůstatky bunkrů – řopíků v krajině zase dávají připomenout poslední doby válčení. Nově pro zábavu mas a snad i poučení vzniká v Trocnově archeoskanzen. V Novém Dvoře u Hluboké můžete potkat velbloudy, lamy nebo třeba bizony na tzv. Safari a jižněji u Dvorce by zas mohlo být v mapách napsáno v mapách „Hic sunt leones“. Lvi, tygři, hroch a další exotická zvířata tu lákají do místní(ho) ZOO(koutku).

Vidět na Borovansku lze opravdu mnohé a podobně jistě i na katastrech obcí, na kterých jste „uvázli“ vy sami. Přesto se těšme na dobu, až budeme moci svobodě poznávat jinakost, aby se nám nestalo, že zůstaneme nadobro zapouzdřeni ve svých zmenšujících se „bublinách“. Snad Vám je pomůže propichovat i čtení tohoto již jarního čísla Ďáblíka.

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Skladový areál Ševětín v dalším kole posuzování..... str. 11

Ministr Havlíček nesplnil úkoly z energetické koncepce. Doplatí na to ovzduší, klima i teplárny

Vyhodnocení Státní energetické koncepce ČR, které projednala vláda, ukazuje, že Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) nesplnilo stěžejní úkoly, jako je zavedení penalizace nízkoučinné výroby elektřiny z uhlí či zdanění spalování uhlí a zemního plynu v menších kotlích (kde neplatí emisní povolenky), které měly pomoci udržet a transformovat teplárenství. MPO také nezvládlo naplnit ani svůj vlastní velmi omezený cíl pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie. Kvůli tomuto selhání pokračuje nadměrné znečištění ovzduší, ČR je rekordmanem v emisích skleníkových plynů na hlavu a teplárenství má nejistou budoucnost.

V platné Státní energetické koncepci se hned na šesti místech píše, že stát má znevýhodnit samostatnou výrobu elektřiny z hnědého uhlí v elektrárnách (s obvyklou účinností 30 - 40 %) a přednost ve využívání uhlí má dostat kombinovaná výroba elektřiny a tepla v teplárnách (s obvyklou účinností přes 60 %). MPO mělo prosadit novelu zákona o hospodaření energií, která měla "Zajistit co nejrychlejší zavedení malusů pro nízkoučinně kondenzačně vyrobenou elektřinu z uhlí". MPO s návrhem novely narazilo v roce 2016 v Poslanecké sněmovně a od té doby se plnění úkolu nepohnulo.

Podobně Státní energetická koncepce ČR říká: "Dlouhodobě udržet co největší ekonomicky udržitelný rozsah soustav zásobování teplem s ohledem na jejich konkurenceschopnost a zajistit srovnání ekonomických podmínek centralizovaných a decentralizovaných zdrojů tepla při úhradě emisí a dalších externalit (uhlíková daň, povolenky, emise). Podporovat vysoce účinnou kogenerační výrobu zejména u tepláren na hnědé uhlí." Ve shodě s dalšími státními strategiemi (Politika ochrany klimatu v ČR, Národní plán snižování emisí ČR) to znamená navýšení energetické daně u fosilních paliv mimo systém EU ETS (zdroje pod 20 MW). Návrh růstu sazby energetické daně musí být odvozen od minimální předpokládané ceny emisní povolenky v systému EU ETS (aktuálně již přes 30 EUR/tCO₂). K této úpravě daně v rámci zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů však nedošlo.

Hrubá výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů byla v roce 2019 o 1,5 TWh nižší než předpoklad optimalizovaného scénáře SEK pro rok 2020, především v důsledku nižší výroby vodních elektráren a bioplynových stanic a pomalého rozvoje větrných elektráren. U hrubé výroby elektřiny z OZE nedochází v posledních letech k růstu. V případě zachování současného trendu nemůže být dosažena ani spodní hranice navrhovaného koridoru pro výrobu elektřiny z OZE.

Velkým problémem je zejména nesplnění úkolu "Novelizace zákona o podporovaných zdrojích energie". Zákon v tuto chvíli teprve projednávají výbory a pak jej čeká 2. čtení v Poslanecké sněmovně. Vzhledem k blížícím se volbám je velké riziko, že bude muset proces začít znovu na konci roku 2021 nebo až v roce 2022. Zákon měl přitom nastavit mechanismy od letoška. Je tedy potřeba přípravu urychlit.

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, řekl: *“Současná Státní energetická koncepce byla zastaralá už v době svého schválení. Ale Ministerstvu průmyslu a obchodu se podařilo nesplnit ani konkrétní úkoly a zaostat tak i za velmi nízkými cíli. Výsledkem je, že energetika dnes poškozujeme naše zdraví i globální klima ještě více, než koncepce předpokládala. Již pět let měla být finančně penalizována výroba elektřiny v plynových uhelných elektrárnách a také špinavé vytápění lokálními uhelnými kotly. Nestalo se a místo toho skomírají efektivnější teplárny. Novelu zákona o podporovaných zdrojích pekli úředníci několik let a teď hrozí, že se nestihne do voleb. A mezitím perspektivní odvětví větrných elektráren stagnuje a rozvoj fotovoltaiky je pomalý.”*

Daniel Vondrouš, ředitel Asociace ekologických organizací Zelený kruh řekl: *“Za touto vládou zůstává hromada nesplněných úkolů v oblasti modernizace energetiky, ochrany ovzduší a ochrany klimatu. Důsledky její neschopnosti bude zřejmě možné začít napravovat až po podzimních volbách.”*

Tomáš Jungwirth z Centra pro dopravu a energetiku, dodal: *“Je nezbytné napravit současný stav, kdy spolu klíčové strategické dokumenty v oblasti energetiky a ochrany klimatu neladí, nebo si dokonce přímo protiřekají. Budoucí podoba Státní energetické koncepce tak musí odrážet také závazky obsažené v Politice ochrany klimatu v ČR, a zároveň ve svých ambicích odpovídat navýšeným evropským cílům snížení emisí do roku 2030.”*

Edvard Sequens, předseda Cally - Sdružení pro záchranu prostředí, řekl: *“I velmi střídmé cíle k modernizaci české energetiky, které obsahuje vládní koncepce, ministerstvo průmyslu plnit nezvládá. Namísto úsilí věnované přípravě jednoho atomového reaktoru v Dukovanech potřebujeme všechny síly napřít na reálnou náhradu spalování uhlí, rozvoj obnovitelných zdrojů a využití možností energetických úspor.”*

Společný tiskový komentář Hnutí DUHA, Greenpeace, Cally, Centra pro dopravu a energetiku a Zeleného kruhu

Britský expert potvrdil nereálnost vládních ekonomických očekávání od nového reaktoru v Dukovanech

Poslanecká sněmovna zatím nerozhodla v závěrečném třetím čtení o návrhu zákona o podpoře nových jaderných reaktorů [Lex Dukovany]. Kontroverzní zákon staví jaderné bloky mimo konkurenci a přenáší podnikatelské riziko na spotřebitele elektřiny a státní rozpočet. Hlavními problematickými body vládního návrhu zákona jsou 1) výhodné státní půjčky na až stoprocentní investice a 2) garantovaná výkupní cena elektřiny z nových reaktorů, bez horního limitu (zastropování ceny), kterou by v účtech platili spotřebitelé elektřiny po dobu nejméně třicet, pravděpodobně však i šedesát let. Schválením zákona by Parlament ztratil poslední možnost jak ovlivnit, v jaké výši a komu by měla směřovat tak štedrá veřejná podpora.

Zátěž budoucích spotřebitelů elektřiny by byla daleko vyšší, než dnes tvrdí, pokud by ovšem celý projekt nového reaktoru kompletně neztroskotal na nereálných vládních očekáváních o ceně ve výši pouhých 160 mld. korun. Potvrzuje to i dnešní prezentace odborníka na ekonomiku energetiky profesora Stephena Thomase z University of Greenwich na webináři *“Kritický pohled na ekonomická tvrzení o dopadech projektu nového reaktoru v Dukovanech”*. Ten uspořádala Calla a Hnutí DUHA ve spolupráci s pražskou kanceláří Heinrich-Böll-Stiftung.

Vedle podrobného zhodnocení variant jaderného bloku, které nabízejí jednotliví dodavatelé, komentoval profesor Thomas také předpoklady, s nimiž pracuje česká vláda. Odhad nákladů na výstavbu (bez finančních nákladů) na úrovni 4500 - 5000 €/kW označil za nereálný, patrně postavený na starých údajích nebo datech ze zemí, kde částky nelze spolehlivě ověřit. Průměrná hodnota z relevantních projektů vychází na 7200 €/kW.

Prof. Stephen Thomas, odborník na ekonomiku energetiky z University of Greenwich, řekl: *“Navzdory řadě nabízených dotačních mechanismů, která v praxi nemá obdoby, plán výstavby nového bloku v Dukovanech nejspíš zkrachuje. Kalkulace garantované výkupní ceny elektřiny totiž vychází na nízkou hodnotu 50 až 60 €/MWh nejen díky masivní dotační podpoře, ale také v důsledku velmi nízkého odhadu nákladů na výstavbu. Za cenu, která je odhadována ve vládních dokumentech, nebyl v Evropě ani Severní Americe postaven žádný reaktor moderního typu včetně těch, které jsou před dokončením. Pět reaktorových typů, které jsou v nabídce, buď nebylo dosud vyzkoušeno, nebo nemají dobré reference z pohledu dodržování harmonogramu a rozpočtu. V některých případech by dokonce šlo o první projekt svého druhu se zvýšeným rizikem eskalace nákladů. Česká vláda by si měla uvědomit pošetilost svého záměru, co nejdříve od něj upustit a soustředit se na nákladově efektivnější možnosti.”*

Prezentace profesora Stephena Thomase je ke stažení zde:

https://temelin.cz/images/PDF/thomas_webinar030321.pdf

Nahrávka webináře je ke zhlédnutí zde: <https://youtu.be/GNc4XoY0x4M>

Tisková zpráva Cally a Hnutí DUHA

Úspěch petice za klima: Poslanci nařídili ministerstvům přepracovat klimatické plány

Zástupci spolku Česko za klima předali v prosinci vládě a poslancům podpisové archy petice požadující, aby vrchní státní představitelé začali aktivně jednat v ochraně klimatu. Výbor pro životní prostředí poslanecké sněmovny nyní na základě petice zaúkoloval Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo průmyslu a obchodu, aby přepracovaly české klimatické plány a zahrnuly v nich cíl klimatické neutrality do roku 2050.

Text [Petice za klima](#), která byla v prosinci předána zodpovědným orgánům, má na státní představitele šest konkrétních požadavků. K těm patří

především přijetí závazku k dosažení klimatické neutrality do roku 2050 a přepracování státních plánů v souladu s naplněním tohoto cíle. V následujících dvou bodech petice požaduje zajištění takové péče o půdu a krajinu, s jejíž pomocí dojde k snížení dopadů klimatické změny v Česku. Posledními dvěma body petice je žádost o postupné uzavírání uhelných elektráren a také žádost o lepší informování veřejnosti ve věcech změny klimatu a aktivitách, které státní správa v této oblasti podniká. Petice se odvolává na odborné studie a analýzy, ze kterých potřeba těchto opatření vyplývá. Petici proto podpořily i některé odborné instituce.

Ministerstvo životního prostředí (MŽP) se k petici vyjádřilo pozitivně. V jeho prohlášení zaznělo, že změna klimatu je problém, který je nutné neodkladně řešit. Proto MŽP přepracuje strategický dokument Politika ochrany klimatu, který stanovuje plán na snižování emisí skleníkových plynů v ČR. Aktualizovaný plán by pak již měl obsahovat cíl klimatické neutrality do roku 2050, což je podle odborníků jeden z nutných předpokladů naplnění Pařížské dohody. Vydání tohoto aktualizovaného plánu by pak mělo proběhnout na podzim tohoto roku (původně byla aktualizace plánována až na rok 2023). MŽP také ve svém prohlášení podpořilo dřívější odklon od uhlí v ČR než rok 2038.

Dále se MŽP vyjádřilo, že kvůli neutěšenému současnému stavu české krajiny na základě podnětu petice připraví komplexní plán obnovy české krajiny tak, aby lépe odolávala změně klimatu a podmínkám s ní spojené. Krom toho se také bude zabývat tím, jak zlepšit komunikaci změny klimatu a přijatých opatření směrem k veřejnosti.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) se vyjádřilo, že současné plány a opatření jsou dostatečné a ČR své mezinárodní závazky plní, a odmítlo se dále petici zabývat.

Ve středu 17. února byla petice projednána na schůzi Výboru pro životní prostředí poslanecké sněmovny. Po představení petice a vyslechnutí přítomné zástupkyně za MŽP bylo poté přítomnými poslanci na návrh poslance Elfmarka přijato usnesení, ve kterém výbor požaduje po MŽP, aby aktualizovalo Politiku ochrany klimatu a po MPO aby aktualizovalo Státní energetickou koncepci, což je dokument, který vzhledem k vysoké emisní náročnosti české energetiky s ochranou klimatu úzce souvisí (uhelné elektrárny jsou zodpovědné za zhruba 40 % českých emisí skleníkových plynů). Výbor ve svém usnesení dále požaduje po MŽP, aby jej do 30. dubna 2021 informovalo o průběhu tvorby

podrobného plánu obnovy české krajiny, a požaduje po obou ministerstvech, aby představily svůj plán konkrétních opatření na dosažení uhlíkové neutrality.

Autor petice Jakub Zamoužil k tomu řekl: „Přijetí tohoto usnesení Výborem pro životní prostředí a závazky, které nově přijalo Ministerstvo pro životní prostředí, jsou velkým úspěchem petice. Značí to, že se v Česku konečně začíná brát změna klimatu vážně. Dosud jenom české státní orgány navzdory vědeckým analýzám tvrdily, že současné plány jsou dostatečné; přitom přijatá opatření byla slabá a neúčinná. Přijetím cíle klimatické neutrality v roce 2050 a představením konkrétních kroků k jeho dosažení se Česko zařadí mezi rostoucí skupinu zemí, které chápou závažnost změny klimatu, a současně pomůže předejít jejím nejhorším následkům, které citelně dopadají i na české občany.“

Převzato z webu Klimatické koalice

Konec uhlí v ČR za 10-12 let je technicky proveditelný a sníží cenu elektřiny

Podle renomovaných zahraničních odborníků je náhrada výroby energie z uhlí v ČR technicky proveditelná již do roku 2030 a je to ekonomicky optimální scénář, neboť výroba energie z obnovitelných zdrojů bude levnější a bude vytlačovat nejen uhlí, ale i zemní plyn. Odklon od uhlí může probíhat souběžně s Českem i v Německu a Polsku, a pokud uhlí skončí do 10 - 12 let, bude cena elektřiny nižší, než pokud bude spalováno déle. Odklon od uhlí navíc neznamená vyšší riziko nedostatku elektřiny.

To jsou hlavní závěry zahraniční skupiny expertů, kteří na webináři Hnutí DUHA prezentovali studie a modely, zkoumající ekonomické vyhlídky spalování uhlí v České republice či širším regionu střední Evropy a technické možnosti ukončení využívání tohoto fosilního paliva pro výrobu elektřiny a tepla.

Odborný pohled tak podporuje stanovisko osmi ministrů české vlády, jenž chtějí stanovit termín konce spalování uhlí na rok 2033 a oponují návrhu ministra průmyslu Karla Havlíčka, který na základě zastaralého doporučení od Uhelné komise trvá na spalování tohoto fosilního paliva až do roku 2038. Vláda by se měla k rozhodnutí vrátit v následujících týdnech.

Felicia Aminoff, výzkumnice v transformaci energetiky z Bloomberg New Energy Finance, prezentovala [ekonomické modelování vývoje energetického sektoru Polska, Česka, Rumunska a Bulharska](#) (zemí s největším podílem uhlí v energetice v rámci EU, které zároveň nemají schválený plán ukončení spalování uhlí) v souvislosti se zvýšením cíle EU pro snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 ze 40 % na 55 % (oproti roku 1990). Hlavní závěry jsou:

- Cena emisní povolenky - hlavního faktoru, který určuje konkurenceschopnost uhlí na trhu – vystoupá do roku 2030 až na 80 Eur za tunu oxidu uhličitého (pro srovnání, závěry Uhelné komise

počítají s cenou 30 Eur v roce 2030, přitom už v těchto dnech je cena 40 Eur).

- Kompletní odstavení a nahrazení uhelných kapacit by ekonomicky optimálně mělo proběhnout do roku 2030. Ekonomicky optimální by bylo vystavět do deseti let 12 GW nových obnovitelných zdrojů (dnes je instalovaný výkon 4,5 GW).
- Z hlediska výroby bude ekonomicky nejvýhodnější redukovat vývoz, rychlé snižování výroby z uhlí a nárůst výroby z OZE a zemního plynu. Ke konci desetiletí ovšem vlivem růstu ceny emisní povolenky bude i výroba ze zemního plynu vytlačována dalším růstem výroby z OZE.

Chris Rosslowe, expert na modelování energetiky ze společnosti Ember, představil [výsledky modelování české energetiky v roce 2030 bez uhlí](#), které byly publikovány v listopadu 2020 ve studii Coal-free Czechia 2030. Hlavní výsledky lze shrnout do následujících bodů:

- Náhrada uhlí ve výrobě elektřiny a tepla je do roku 2030 v České republice proveditelná, klíčovým nástrojem je rozvoj obnovitelných zdrojů, především větrných a solárních elektráren.
- V roce 2030 studie počítá s instalovaným výkonem 4000 MW větrných a 10 000 MW fotovoltaických elektráren, což znamená potřebu významného zvýšení tempa rozvoje v obou sektorech - na úroveň úspěšných evropských zemí.
- Potřebný výkon nových plynových elektráren je odhadován v intervalu 2500 až 3400 MW, nižší hodnota je možná za podmínky výstavby bateriových úložišť schopných dodávat výkon 2000 MW.
- Pro náhradu uhelných zdrojů tepla pro systémy centrálního vytápění studie počítá s kombinací plynových kogeneračních jednotek, využití odpadního tepla, velkých tepelných čerpadel a zlepšování energetické efektivity.

Philipp Litz, projektový manažer Agora Energiewende, představil [studii "Lignite Triangle"](#), která modeluje útlum a konec spalování hnědého uhlí v Německu, Polsku a Česku. Zaměřuje se tedy na vyřešení velmi rozumné námitky, že nelze uvažovat o konci uhlí samostatně pro ČR, neboť útlum uhlí v sousedních státech ovlivní přeshraniční výměnu elektřiny, která je důležitým prvkem optimalizace elektrizačních soustav. Modelování je samozřejmě dynamické, testuje fungování soustavy během celého roku a zahrnuje tak například výkyvy výroby z fotovoltaických a větrných elektráren. Shrnutí výsledků studie:

- Modelování prokázalo možnost ukončit spalování hnědého uhlí pro výrobu elektřiny a tepla současně v ČR, Polsku a Německu v roce 2032.
- V případě Německa se uvažuje i konec spalování černého uhlí, jeho využívání výrazně klesá i v ČR (kde je pro výrobu elektřiny i tepla již nyní málo významné) a v Polsku.
- Urychlení odklonu od uhlí je řešeno větším rozvojem solárních a větrných elektráren (využití plynu je

podobné jako ve scénáři referenčním odpovídajícím business-as-usual).

- Rychlejší odklon od uhlí by znamenal nižší cenu elektřiny v roce 2040 (47 Eur/MWh v porovnání s 56 Eur/MWh dle referenčního scénáře)

Felicia Aminoff, výzkumnice v transformaci energetiky z Bloomberg New Energy Finance, řekla: *"Pokud bychom se na věc dívali čistě ekonomicky, tak by většina uhelných elektráren nejen v Česku, ale také v Polsku, Rumunsku a Bulharsku měla skončit do poloviny tohoto desetiletí. Pro kompletní uzavření uhelných zdrojů v České republice*

je třeba rychlá výstavba solárních a větrných elektráren, které jsou aktuálně levnější než provoz stávajících uhelných elektráren.“

Chris Rosslowe, expert na modelování energetiky ze společnosti Ember, řekl: *“Modelování české energetiky znovu ukázalo, že konec spalování hnědého i černého uhlí v roce 2030 je možný. Podmínkou pro jeho dosažení je redukce vývozu elektřiny, urychlení výstavby obnovitelných zdrojů energie a náhrada uhelných zdrojů tepla především kombinací zemního plynu a elektrifikace.”*

Philipp Litz, projektový manažer z Agora Energiewende, řekl: *“Často se ozývá otázka, zda s uhlím mohou současně rychle skončit země hnědouhelného trojúhelníku - Německo, Polsko a Česko. Naše modelování doložilo, že to možné je. Navíc rychlejší konec hnědého uhlí (do roku 2032) bude znamenat nižší růst ceny elektřiny oproti prodlužování spalování uhlí o další roky.”*

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, říká: *“V Česku bychom si měli přestat lhát, že udržíme uhelný průmysl navzdory ekonomickému a technologickému vývoji a ještě na tom vyděláme. Faktem je, že scénář konce uhlí až v roce 2038 - který prosazuje ministr průmyslu Havlíček - by nás vehnal do pasti. A nejvíce by na to doplatili právě lidé pracující v uhelném průmyslu a žijící v uhelných krajích. Potřebujeme ekonomicky realistický, technicky proveditelný a sociálně ohleduplný plán. A k tomu se daleko více blíží scénář odklonu od uhlí do roku 2033, kterému fandí většina ministrů a ministryň. Doufám, že jej vláda co nejdříve schválí a dá jasný signál pro transformaci.”*

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Obce i spolky požádaly své krajské samosprávy o pomoc ve věci hlubinného úložiště

Obce a spolky z lokalit, které vláda těsně před vánočními svátky potvrdila jako vhodné pro hledání místa pro konečné uložení vysoceradioaktivních odpadů - Březového potoka v Pošumaví, Horky na Třebíčsku a Hrádku na Jihlavsku požádaly o pomoc své nové krajské samosprávy krajů Plzeňského a Vysočiny. Chtějí po nich podporu vůči postupu zodpovědných státních úřadů, zejména Ministerstva průmyslu a obchodu a Správy úložišť radioaktivních odpadů. Především

chtějí spojit síly v úsilí dosáhnout změn v legislativě, které zajistí respektování jejich zájmů při hledání úložiště. Důležitá je pro ně také změna vládní koncepce, která namísto konečného uložení bude uvažovat i dlouhodobé skladování vyhořelého jaderného paliva.

K „vánočnímu“ výběru čtyř prioritních lokalit došlo navzdory neexistujícímu zákonu o zapojení obcí do vyhledávání úložiště, který měl zlepšit jejich nevyhovující postavení v povolovacích řízeních. Ten je jim slibován již desetiletí, od roku 2016 s jeho vznikem počítá také nový atomový zákon. Avšak ani ministr průmyslu Karel Havlíček nepřekonal etapu slibů a požadovaný zákon do konce stávajícího volebního období nevznikne. Bez toho nyní opět mohou přijít roky podvodů ze strany zodpovědných státních

úřadů, jaké obce zažily v předchozí etapě. Příprava, stavba i provoz hlubinného úložiště při tom zásadně ovlivní životy ve vybraných obcích nejen v této generaci, ale i v řadě dalších.

Dotčené obce budou také prosazovat, aby se plnohodnotnou alternativou vůči nyní vládou preferovanému konečnému hlubinnému uložení vyhořelého jaderného paliva stalo jeho dlouhodobé skladování. Pokud jaderný průmysl tvrdí, že nejde o odpad, ale o surovinu, dává taková strategie smysl. V letošním roce mají probíhat práce na aktualizaci Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem České republiky, která se musí otevřít i této variantě.

Že lze po krajských volbách očekávat silnější podporu od nových vedení dotčených krajů, ukázal [předvolební průzkum](#) Platformy proti hlubinnému úložišti, která oslovila lídry jednotlivých kandidátek v krajích Plzeňském, Jihočeském a na Vysočině s cílem zjistit jejich názory na problematiku radioaktivních odpadů.

Petr Klásek, starosta obce Chanovice z lokality Březový potok a mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „Víme, že současná doba s COVIDem-19 je pro všechny velmi složitá. I u lidí v našich obcích a také v řadách starostů a jejich rodin nemoc aktuálně útočí. Bohužel však i v této době nás současná vláda a představitelé MPO tvrdě tlačí svými rozhodnutími do pozice, kdy jsme nuceni se bránit. Proto deset obcí z Horažďovicka společně odeslalo žádost na vedení Plzeňského kraje o podporu v boji ochránit naše obce před státním záměrem budovat v Pošumaví úložiště radioaktivních odpadů. A postoj rady a zastupitelstva našeho kraje v minulých letech nám byl velkou oporou.“

Petr Piňos, starosta městyse Budišov z lokality Horka řekl: „Obce z lokality Horka žádají o podporu u Kraje Vysočina tak, jako o ni požádaly v létě jeho minulé vedení. Věříme, že nyní se již pomoci dočkáme.“

Antonín Seknička, místostarosta obce Cejle z lokality Hrádek řekl: „Oslovujeme nové vedení našeho kraje s vidinou možné budoucí spolupráce, která nám v minulosti chyběla. I když jsme jaderným krajem, nemůže mít někdo za to, že ledabyly zbudované úložiště by mělo být automaticky tolerováno.“

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

Rozvoj větrných elektráren v Evropě loni zbrzdila pandemie. V Česku se trh propadl na samé dno kvůli přístupu státu

Přírůstek větrných elektráren v Evropě se loni kvůli pandemii propadl o 19 % oproti očekáváním, uvedl ve své čerstvé zprávě WindEurope. V Česku se po letech téměř stagnace nové větrné elektrárny propadly na samé dno, nebyla postavena ani jedna. Důvodem ale není pandemie, ale nekoncepční a přehlíživý přístup státu. Česká anomálie vyniká i v porovnání s Rakouskem. To má podobné větrné a topografické podmínky a z větru získává 12 % spotřebované elektřiny, kdežto Česko jen 1 %. Tuzemské větrné elektrárny přitom mohou v roce 2040 reálně pokrýt třetinu dnešní spotřeby elektřiny v Česku, a to po zohlednění všech omezení a praktických těžkostí spojených s jejich realizací.

V Evropě bylo loni instalováno 14,7 gigawattů (GW; tedy 14 700 megawattů - MW) nových větrných elektráren. To je o 19 % méně, než bylo očekáváno před pandemií koronaviru. Čtyři pětiny nových turbín byly postaveny na souši (on-shore). Celkový výkon evropských větrných elektráren dosáhl 220 GW, což odpovídá výkonu 220 jaderných bloků v Temelíně. Data pocházejí z čerstvé výroční zprávy [Wind energy in Europe in 2020](#), autorem je WindEurope, evropská větrná asociace.

Za propad v Česku může přístup státu

Oproti tomu v Česku nebyla po třech letech postavena ani jedna větrná elektrárna a vítr zde stále zajišťuje zhruba jen jedno procento spotřebované energie. „Nutno dodat, že i skromné počty elektráren

stavěných v předchozích letech byly výsledkem snažení v minulosti, aby komplikované projekty stihly do kritického data vyřídít požadovaná povolení a dosáhly tak na státní provozní podporu. Žádné nové projekty od plošného zastavení podpory v roce 2013 nevznikaly. Dnes je tu rozvíjí jen několik málo firem či jednotlivců. Česko totiž už léta postrádá jasný, kontinuální a pozitivní přístup k obnovitelným zdrojům, což je snad nejvíc vidět právě v případě větrných elektráren," uvedl Štěpán Chalupa, předseda Komory obnovitelných zdrojů energie.

Na českou (a slovenskou) anomálii nedávno [upozornila i agentura Reuters](#), která si všimla, že Česko je spolu se Slovenskem zemí s nejnižším podílem elektřiny z větru a slunce. Stejná zpráva zároveň uvádí, že obnovitelné zdroje se loni staly hlavním zdrojem elektřiny v EU, když v objemu vyrobené elektřiny poprvé předstihly uhelné zdroje. Jen samotný vítr loni zajistil 16 % elektřiny spotřebované v Evropě. V Česku to bylo pouhé 1 %.

Ještě lepší obrázek o kuriózní situaci ve větrných elektrárnách v Česku vyniká při srovnání se sousedním, rovněž vnitrozemským Rakouskem, které má podobnou rozlohu a v úhrnu i podobné větrné podmínky. Z větrných elektráren však pokrývá dvanáctkrát víc elektřiny, než Česko a do roku 2025 očekává dalších zhruba 2 000 MW nových instalací. V Česku je očekáván zlomek, Česká společnost pro větrnou energii předpovídá nárůst o 170 až 420 MW. Zásadní vliv bude mít právě přístup státu, nastavení podpůrných nástrojů a povolovacího procesu.

Tuzemské větrné elektrárny mohou v roce 2040 reálně pokrýt 31 % dnešní spotřeby elektřiny v Česku, a to po zohlednění všech omezení a praktických těžkostí spojených s jejich realizací. Vyplývá to ze studie připravené Ústavem fyziky atmosféry Akademie věd ČR pro ČSVE a Komoru OZE. Větrné elektrárny by mohly pokrýt i celou spotřebu elektřiny ČR, a to po zohlednění reálných větrných podmínek i hlavních objektivních omezení, jako je například vyloučení výstavby ve zvláště chráněných územích (z hlediska ochrany přírody a krajiny) či respektování přísných hlukových limitů, které vylučují výstavbu v osídlených územích a jejich blízkosti. S ohledem na další požadavky ochrany přírody a nejrůznější jiná omezení technického, ekonomického i společenského rázu lze však očekávat, že skutečná realizace větrných elektráren bude nižší a v roce 2040 budou zajišťovat ročně mezi 6 a 19 terawatthodinami (TWh) *elektřiny*. Tedy asi 10 až 31 % současné spotřeby.

„Největší překážkou rozvoje větrné energetiky v Česku je její nepodpora ze strany státu. Obnovitelné zdroje jsou stále považovány za jakýsi doplněk, hobby, jehož rozvoj po nás chce Brusel. To je zásadní nepochopení, vítr a slunce dnes vyrábějí nejlevnější elektřinu ze všech nově budovaných zdrojů. Jsou naše domácí, proto je chceme,” řekl Michal Janeček, předseda České společnosti pro větrnou energii (ČSVE), která sdružuje provozovatele větrných elektráren.

„Je to začarovaný kruh: premiér nebo ministr řekne, že tu moc nefouká, hejtmanství je paušálně na svém území odmítne a starostové, kteří jinak nejsou zpravidla proti, nemají zájem o konflikt. Úředník se bojí vydat kladné rozhodnutí, ale protože nemá objektivní důvod proces ukončit, tak ho všemožně natahuje,” řekla Michaela Lužová z firmy W.E.B, která v Česku projekty větrných elektráren spolu s kolegy už 18 let připravuje a několik větrných elektráren i provozuje.

Tisková zpráva Komory obnovitelných zdrojů energie

Skladový a výrobní areál Ševětín v dalším kole posuzování

Na jihočeském krajském úřadu začalo další kolo posuzování záměru firmy C. D. K. K. Investment, s. r. o. na výstavbu skladového a výrobního areálu Ševětín (dříve Švamberk), neboť investor předložil tzv. dokumentaci EIA. Pokud se vám zdá, že jste už něco podobného v Ďáblíku četli, máte samozřejmě pravdu. Pod různými názvy totiž investor svůj areál pouštěl do zjišťovacího řízení EIA již třikrát. Poprvé se k oznámení EIA vyjádřila Calla a investor vycouval, aby krátce nato předložil druhé oznámení EIA. O něm se už dozvěděli i místní občané a začali hlasitě protestovat.

To už měl však investor v šanonu „Švamberk“ založeno slušné množství orazítkovaných povolení, např. změnu územního plánu, demoliční výběr na památkově cenný (leč nechráněný) panský dvůr Švamberk, rozhodnutí o kácení stromů nebo povolení k přeložce Ponědražského potoka. Všechna povolení developerská firma získala, aniž by proběhla EIA, tedy hodnocení vlivů na životní prostředí. Mezitím už z panského dvora Švamberk nezbylo nic, stromy padly a úbytek kvalitní orné půdy také nikoho příliš netrápí. Když k tomu přidáme neschopnost (či nechotu) investora bavit se s místními obyvateli a nahrazování potřebného dialogu směsí utajování a vyhrožování, mohou se v Ševětíně těšit na vskutku dobrého souseda. Pokud by tedy záměr prošel.

Nyní tedy investor přišel s dokumentací EIA, kterou lze opět připomínkovat. Tak jako v minulosti se dá očekávat, že projednávání bude dramatické a veřejnost či obce z okolí se k záměru opět vyjádří kriticky. Pokud se chcete o záměru dozvědět více nebo ho dokonce připomínkovat, najdete všechny potřebné informace na webu: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_JHC932?lang=cs&fbclid=IwAR0hF5CYoScPhqbmGClbu5kwxog62Ihc9DohbolLsPPGGPCJOMIXcJrsTVQ.

Až vám zase někdo začne vysvětlovat, jak potřebujeme nový stavební zákon kvůli zkrácení a zjednodušení stavebního řízení, vzpomeňte si na Švamberk. Právě takové obří haly a délku jejich výstavby porovnává onen žebříček Světové banky, v němž jsme s délkou povolování těchto plechových miláčků na kdoví kolikátém místě na světě a na nějž se tak rádi odvolávají čeští politici, když chtějí nepohodlné veřejnosti zatnout tisepec. Ještě pořád považujete urychlení stavebního řízení za dobrý nápad?

Jiří Řehounek

Inspirace z Jistebnice

Českobudějovické květnaté pásy z parku Stromovka a vědeckého kampusu zaujaly obyvatele Jistebnice natolik, že si vytvořili v roce 2019 vlastní. Za projektem stojí místní Okrašlovací spolek Jistebnice. Nedávno přibyl ke květnatým pásům také Facebookový profil, který se věnuje nejen jistebnickému projektu, ale i osvětě. Najdete ho na <https://www.facebook.com/Kv%C4%9Btнат%C3%A9-p%C3%A1sy-Jistebnice-100280452136322/>. Možná by jistebnický příklad mohl inspirovat zase někoho dalšího. Neboť květnatých pásů není nikdy dost.

Další informace o květnatých pásích a podpoře biodiverzity ve městech najdete např. v následujících zdrojích:

- Facebookový profil Rozkvetlé trávníky v ČB: <https://www.facebook.com/chcememotyly>
- Web Příroda ve městě: <http://calla.cz/prirodavemeste/>
- Skládačka Květnaté pásy ve městech: http://calla.ecn.cz/data/hl_stranka/ostatni/skladacka_Kvetnate_pasy.pdf
- Publikace Ochrana motýlů v zahradě, ve městě a v krajině: http://www.calla.cz/data/hl_stranka/ostatni/brozura_motyli_web.pdf

Jiří Řehounek

Jak jsou v Česku rozšířené ptačí choroby? Zapojte se do mapování

Česká společnost ornitologická (ČSO) spouští nový program občanské vědy zaměřený na mapování chorob u ptáků navštěvujících krmítka. Dosud ornitologům veřejnost hlásila případy např. krmítkové nákazy – trichomonózy nárazově. Nový program sběr dat zjednoduší. Díky získaným údajům ornitologové zmapují, kde se nemoci šíří. Britští ornitologové už například prokázali, že místní populace zvonků zelených kvůli trichomonóze přišla za posledních 15 let o milion ptáků. V Česku zatím data o chorobách chybí, s čímž pomůže tento program. Jeho cílem je rovněž šířit osvětu, jak se v případě pozorování nemocných ptáků zachovat. Choroby se totiž často šíří na krmítkách, kde jsou ptáci v těsném kontaktu, a přikrmování tak k přenosu chorob významně pomáhá.

Sledovat rozšíření chorob je důležité pro ochranu ptáků i jejich výzkum. Zapojit se může úplně každý. „Informace o jednotlivých případech se k nám dosud dostávaly jen obtížně. Proto jsme vytvořili jednoduchý formulář k ohlášení nemocných nebo uhynulých ptáků. A spolu s ním i návod, co dělat, když se nemoc u krmítka objeví,“ říká Alena Skálová z ČSO.

Mapování je zaměřeno na choroby, jako jsou trichomonóza nebo sutonelóza, které postihují malé druhy ptáků často navštěvující zahrady. Naopak, na ptačí chřipku, která postihuje převážně vodní ptáky, toto mapování zaměřené není, má ji v kompetenci Státní veterinární správa. „Zajímá nás, jak se šíří choroby u malých ptáků, především na krmítku. Nemocného ptáka lze poznat poměrně jednoduše. Je netečný, načepýřený, často nemá sílu před námi uletět. Může mít přivřeně oči nebo problémy s dýcháním. Zvonci nakažení trichomonózou mnohdy hynou přímo na krmítku či v jeho blízkosti,“ vysvětluje Skálová.

Pokud veřejnost takového, na první pohled nemocného (živého či mrtvého), ptáka ve svém okolí pozoruje, ornitologové žádají o dodržení jednoduchého postupu. „Jde o tři kroky – zamezit šíření nemoci, dodržet svoji hygienu a ohlásit výskyt choroby. To znamená okamžitě přestat s příkrmováním ptáků na krmítku a nepřikrmovat alespoň 2 týdny. Ptáci se přestanou shlukovat, čímž se ztíží šíření nemoci. Je také důležité krmítka i pítka vydrhnout, vydezinfikovat slabým roztokem Sava, důkladně opláchnout a nechat vyschnout. Nemocného ptáka je vhodné vyfotit a oznámit nález pomocí formuláře na www.birdlife.cz/choroby-formular. Pro výzkum jsou cenná i hlášení z minulosti,“ upozorňuje Skálová.

Jednou z chorob, která se mezi ptáky přenáší, je trichomonóza, známá také jako krmítková nákaza. „Napadá nejčastěji zvonky a další pěnkavovité ptáky. Způsobuje ji prvok bičenka drůbeží, přenáší se slinami, na zbytcích potravy nebo vodou. Ve Velké Británii již vědci prokázali souvislost mezi šířením trichomonózy na krmítkách a úbytkem zvonků. Podle nedávno vydaných trendů početnosti se počet zvonků – častých návštěvníků krmítek – za posledních 15 let snížil o 70 %, což je milion jedinců. U nás zatím chybí dostatečně kvalitní data o rozšíření trichomonózy – a právě s tím může nový program občanské vědy velmi pomoci,“ říká Skálová.

Další nemocí, se kterou se lze setkat, jsou ptačí neštovice (především u sýkor koňader) nebo sutonelóza (bakteriální onemocnění především u sýkor modřinek). „Žádná z těchto zmíněných nemocí není přenosná na člověka a není pro něj nebezpečná. Každý z nás ale může něco udělat pro to, aby se v jeho okolí nemoc nešířila. Nemoci se lépe šíří mimo zimní období, proto doporučujeme od jara do podzimu ptáky nepřikrmovat a naopak ptákům vytvořit prostředí, kde by našli přirozenou potravu a nemuseli se shlukovat na krmítku,“ upozorňuje Skálová.

Pokud už chceme přikrmovat celoročně, ČSO žádá o zodpovědnost. Pro volně žijící ptáky neexistuje smysluplná léčba chorob. O to důležitější je prevence – udržovat krmítka i pítka čistá a sledovat zdraví ptáků. Denně z krmítka odstraňujeme zbytky potravy a trus. Pravidelně pítka i krmítka čistíme a po umytí necháme důkladně vysušit. Ideálně používáme závěsná krmítka se zásobníky, kde nedochází ke kontaminaci trusem, namísto velkých dřevěných krmítek, ve kterých ptáci stojí v potravě a která se špatně čistí. Pokud se nemocný pták u krmítka objeví, je nutné okamžitě zakročit. Pravidla hygieny je samozřejmě potřeba dodržovat i v případě, že přikrmujeme pouze v zimě.

Našli jste ptáka, který vypadá, že potřebuje pomoc? Postupujte podle návodu na <https://www.birdlife.cz/ptaci-v-nouzi/>.

Tisková zpráva ČSO

Jaro ožívá s přiletem ptáků

I když astronomické jaro ještě nezačalo, v přírodě se objevují první jarní květiny, zpívají ptáci. A právě dnes začíná další sezóna mezinárodního programu Jaro ožívá! Děti z Evropy, Asie i Afriky sledují návrat šesti vybraných druhů stěhovavých ptáků a svá pozorování zadávají na www.springalive.net. Letošní téma „Chráníme ptačí hnízda“ ukáže dětem, jak pomoci ptákům v době hnízdění.

Vybranými druhy, které děti v rámci Jaro ožívá sledují, jsou čáp bílý, vlaštovka obecná, kukačka obecná, vlha pestrá, rorýs obecný a břehule říční. První z nich, čápi, se již začínají objevovat, i když jich zatím není moc. *„Předpokládáme, že nejvíce čápů přilétne ve druhé polovině března. Naopak, nejpozději přiletí rorýsi, tradičně na přelomu dubna a května,“* uvádí Gabriela Dobruská z České společnosti ornitologické (ČSO), národní koordinátor programu Jaro ožívá.

Můžeme tedy ihned vyrazit do přírody a snažit se zaznamenat, kdy se výše uvedení poslové jara objeví i v našem okolí a svá první letošní pozorování zadat na www.springalive.net/cs-cz. Pobyt v přírodě navíc pozitivně působí na psychiku člověka, a to dnes potřebuje asi každý z nás. *„Pozorování vybraných druhů přinese dětem nejen zajímavé zážitky a kontakt s přírodou, ale vyzkouší si i základní principy vědecké práce – zadání svých pozorování do databáze Jaro ožívá,“* vysvětluje Dobruská.

V rámci Jaro ožívá mají děti každý rok i šanci zapojit se do ochrany přírody a dozvědět se, jak mohou sami pomoci. Letošní Jaro ožívá bude zaměřeno na ochranu ptačích hnízd. Učitelé a pedagogové volného času, kteří realizují s dětmi aktivity Jaro ožívá na letošní téma, se mohou zapojit do mezinárodní soutěže. Více informací o soutěži najdou na stránkách Jaro ožívá www.springalive.net.

Tisková zpráva ČSO

FOTOBLOG

Raben live

Ornitologové z Přírodovědecké fakulty JU se spojili s kreativním centrem Rabenštejnská 2020 a městem České Budějovice, aby přiblížili všem zájemcům život havraní kolonie v centru města. Nejviditelnější částí projektu je v tuto chvíli webkamera, která sleduje hnízdění havranů u Rabenštejnské věže. Webkameru, informace o projektu nebo i něco na způsob blogu ze života havranů najdete zde: <https://havrani.rabenstejnska.cz/>. Třeba podrobný vhled do života havranů ukáže veřejnosti tohoto nepříliš oblíbeného ptáka v jiném světle. Třeba jako zajímavého a inteligentního tvora, který se s námi rozhodl sdílet městské prostředí, a starostlivého rodiče.

Velký článek o krkavcovitých pěvcích si můžete přečíst v Ďáblíku č. 164 zde: <http://www.calla.cz/...pdf>.

Jiří Řehounek

Klíšťata útočí

Extenzivně sečené trávníky se v českých městech pomalu ujímají, takže o nich probíhá také více či méně poučená diskuse. Jednou z námitek proti méně častému sekání trávy ve městech bývají klíšťata. Podle některých diskutérů jich má být na kvetoucích trávnících více.

Klíšťata však žijí hlavně tam, kde se pohybují jejich hostitelé. Mezi ně patří zejména volně žijící savci, případně ptáci. Nezáleží tedy příliš na výšce porostu nebo rozloze kvetoucího trávníku, jako spíše na tom, kolik "zvěře plné klíšťat" jím proběhne. Ať už kvůli potravě, odpočinku nebo úkrytu.

Jinak ale samozřejmě platí, že klíště se dá chytit opravdu leckde, včetně nakrátko posečeného trávníku. Musíme na něj proto buď dávat pozor, nebo neopouštět bezpečnou zónu svého gauče.

Jiří Řehounek (s přispěním Lenky Štěrbové)

Hledá se 20. Strom roku

Odstartoval jubilejní 20. ročník ankety Strom roku České republiky. Na www.stromroku.cz mohou lidé nominovat své favority až do Dne Země 22. dubna. Podat návrh může kdokoli – jednotlivci, rodiny, sdružení, firmy, školy i obce. Dvanáct nejzajímavějších finalistů, kteří vzejdou z výběru poroty, bude soutěžit o titul Strom roku v letním online hlasování. Nejpopulárnější strom navíc postoupí do celoevropského kola. To má za sebou loňský Strom roku Jabloň u Lidmanů. Zda uspěla v evropské konkurenci, odhalí na www.evropskystromroku.cz Nadace Partnerství 17. března v 15.00 hodin.

V možná nejpopulárnější české anketě věnované životnímu prostředí se za dvacetiletou historii sešlo již 1 531 stromových přihlášek. „I když anketu Strom roku může vyhrát jen jeden strom, pro mě jsou vítězi všechny přihlášené. To, že jsou nominovány do ankety, totiž znamená, že je někdo má rád, zajímá se a pečuje o ně,“ nabádá Silvie Zeinerová Sanža z pořadatelské Nadace Partnerství.

**STROM
ROKU**

ČESKÁ REPUBLIKA

Pro nominaci stromu do soutěže je potřeba znát několik základních údajů. Vedle příběhu stromu je nutné znát i jeho druh, lokalitu, kde roste, přibližné stáří a obvod kmene ve výšce 130 cm. Šance přihlášky významně zvýší také fotografie ze současnosti i minulosti nebo spolupráce na sběru hlasů s dalšími lidmi a organizacemi. Jednoduchým formulářem provede web www.stromroku.cz.

Finálová dvanáctka vstoupí do letního online hlasování, které bude opět zpoplatněné. Vybrané finance rozdělí Nadace Partnerství zpět mezi finalisty ve formě grantu na výsadbu nebo ošetření stromů. Příběhy starých a vzácných stromů tak pomohou začít psát příběhy nových stromů. „*Těším se na fascinující příběhy stromů ze všech koutů České republiky. Ve společné kampani Nadace Partnerství a Nadace Tipsport na výsadbu stromů máme heslo Jeden Čech, jeden strom. Stromu roku proto přeji 10 milionů nominací,*“ vyzývá porotkyně soutěže Lucia Štefánková z Nadace Tipsport, generální partner iniciativy.

Tisková zpráva Nadace Partnerství

Z ĎÁBLÍKOVA ARCHIVU

První číslo zpravodaje Ďáblík mohli naši členové a přátelé spatřit v říjnu 1999. Zpočátku vycházel jen čtyřikrát do roka, jak se sami můžete přesvědčit [na stránce](#), kde pro Vás máme všechny. Se začátkem vydávání již třetí stovky Ďáblíka jsme se rozhodli zabrousit do tohoto archivu a po dvaceti letech vytáhnout na světlo články představující, co nás tehdy těšilo i trápilo a představit Vám skrze jejich texty i naše bývalé kolegyně a kolegy. Někdy možná překvapí podobnosti dění s dneškem, či jak se některé záležitosti táhnou téměř přes celou lidskou generaci.

Ochrana nebo ohrožení přírodní památky "Besednické vltavíny"?

Společnost G-PLUS RNDr. Jan Štýbr požádala referát životního prostředí OkÚ Český Krumlov o souhlas s plánem přípravy, otírky a dobývání v přírodní památce Besednické vltavíny. Ložisko je dle žadatele již několik let drancováno černými kopáči vltavínů. Přesto, že společnost hodlá těžit ročně "pouze" 10 000 kubíků vltavínonosných písků ročně po dobu 7 let, je tento postup k ochraně jedinečné lokality s výskytem unikátních vltavínů nad míru podezřelá, neboť právě proti těžbě v jakékoliv podobě bylo území prohlášeno přírodní památkou dle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Nedůvěru k záměru zvyšuje i skutečnost, že předsedou dozorčí rady těžební společnosti je jeden z čelních funkcionářů obce Besednice. To, že obavy z komerčního využívání nemají pouze občanská sdružení, dokazuje i podaný návrh "uznávaných mineralogů" na zvýšení statutu ochrany přírodní památky "Besednické vltavíny" na národní přírodní památku, podanou MŽP a zařazení do programu UNESCO. K tomuto návrhu se Sdružení Calla připojuje a z návrhu citují: "*Přírodní památka Besednické vltavíny představuje zcela unikátní endemický mineralogický výskyt ve světovém měřítku*". Zároveň autoři návrhu uvádějí, že jedinou ochranou přírodní památky by mělo být snad její vytěžení. Doporučují technické řešení ochrany, tj. provedení separované skrývky ornice, jádro lokality překrýt panely a následně ornici a osetí travinou a vysázení nízkými dřevinami. Následně by lokalita mohla být rozdělena do dvou zón, zóny striktní ochrany a zóny částečného zpřístupnění pro výzkum.

Vladimír Molek, vyšlo v březnu 2001 v Ďáblíku č. 7

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Pramen Blanice vlašimské (lat: 49.4684, lon: 14.8394)

Zažijte dobrodružství při hledání pramene 66 kilometrů dlouhé říčky v hlubokých lesích přírodního parku Polánka.

Celá oblast pramene Blanice vlašimské na severním svahu vrchu Batkovy se nachází v přírodním parku Polánka, který byl vyhlášen v roce 1994 pro zachování typického krajinného rázu s lesním komplexem s vodními plochami a typickou krajinnou architekturou. Pramen Vlašimské Blanice najdete, když se vydáte z parkoviště po cestě vedoucí na rozhraní louky a lesa. Poté se vnoříte do lesního

porostu a budete pokračovat po lesní cestě až k orientačnímu bodu č. 1. Zde opustíte lesní cestu a vydáte se k orientačnímu bodu č. 2. Najednou se ocitnete u malého potůčku, kterým je Blanice.

Když se vydáte podél tohoto potůčku proti proudu, po 200 metrech dojdete k vlastnímu prameni Blanice vlašimské. Pramen je vyskládán z kamene a označen hrnečkem, který můžete použít pro osvěžení. Řeka představuje druhý největší přítok řeky Sázavy. Protéká nádhernou krajinou, včetně Chráněné krajinné oblasti Blaník a zámeckého parku ve Vlašimi. Za příznivého vodního stavu je vodácky splavná od Kamberka.

Za návštěvu v okolí pramene stojí samotný vrchol Batkovy, který se nachází ve výšce 721 m n. m.. Poblíž vrcholu stojí vysílač a vyskytuje se zde nebývalé množství různě velkých mravenišť mravence lesního menšího. Zdejší lesy jako jediné na Táborsku poskytují rezonanční dřevo.

Časová náročnost: 0,5 hodiny

Povaha terénu: Terén okolí pramene Blanice vlašimské je rovinatý, místy se objevuje mírné stoupání. Přístup k prameni vede po lesní cestě a poté lesním terénem s množstvím překážek, jako jsou větve, kameny, podmáčená místa.

Dostupnost: Pramen Blanice vlašimské je dostupný jen pěšky. Automobil je možné zaparkovat cca 500 metrů od samotného lesního pramene na okraji louky. Nejbližší autobusová zastávka se nachází asi 2,5 km v obci Rodná, kam jezdí autobus z Mladé Vožice. Z Rodné se vydáte po žluté turistické trase přes osadu Blanička a za silničním propustkem přes Blanicu se dáte doleva do lesního porostu směr pramen.

Odkaz na lokalitu na stránce Envirokopu najdete zde: <http://www.envirokop.cz/?pramen-blanice-vlasimske>

Vybrali pro vás Romana Panská a Edvard Sequens

Zelené úterky

Calla vás srdečně zve na on-line besedu

Povídání o půdě v souvislostech

**s Miloslavem Devetterem
z Biologického centra Akademie věd ČR**

Půda je základem ekosystémů a naší civilizace. Navzdory tomu si jí nevážíme, využíváme ji až do krajnosti. Povídání o tom, co o půdě (ne)víme a jak to souvisí s naším životem.

V úterý 20. dubna 2021 od 17:30 hod.

Prostřednictvím aplikace Zoom (bude upřesněno na webu)

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

a také na <https://www.facebook.com/spolekcalla>

ORNITOLOG NA DRÁTĚ - online pořad České společnosti ornitologické

16. DÍL:

SLAVÍK

S PAVLEM KVERKEM

VE STŘEDU 14. DUBNA V 17:30

Podrobnosti vždy před vysíláním na <https://www.birdlife.cz/ornitolog-na-drate/>.

Další program: 12. 5. Ornitolog na drátě - 17. díl: Bahňáci

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla posílejte do 11. dubna 2021 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru Ďáblíka, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!